

Gemeenteraad

Zitting van 29 juni 2021
Bedrijfsvoering - Organisatieadvies

2021_RAAD_00018 - Perspectiefnota 2021-2025 - besluitvormen

Portefeuillehouder

M. Scheringa

Andere betrokken portefeuillehouders

R. Bats

M. Scheringa

B. Harmsma

T. Jongman

T. Bijl

Samenvatting

De Perspectiefnota (PPN) heeft dit jaar betrekking op de periode 2021 tot en met 2025 en bevat in tegenstelling tot andere jaren ook voortgangsinformatie over het lopend jaar. Wij verwachten dat we daarmee de informatiewaarde van de PPN voor uw raad vergroten: Naast voortgangsinformatie over 2021 wordt direct helder wat de eventuele financiële gevolgen zijn, voor zowel het lopend jaar als de jaren erna. De PPN blijft daarmee het kaderstellend document voor de komende programmabegroting, zowel beleidsmatig als financieel.

Deze PPN richt zich vooral op het lopende en eerstvolgende jaar en minder op de periode 2023-2025 vanwege de gemeenteraadsverkiezingen van begin volgend jaar. De huidige bestuursperiode loopt ten einde en dan past het niet om nog grote nieuwe ambities te formuleren en nieuwe plannen aan u voor te leggen. Bovendien is het financieel meerjarenbeeld erg onzeker nu de coronacrisis aanhoudt. Wat zijn de beleidsmatige en financiële effecten van corona op de langere termijn? Wat zijn de uitkomsten van de nieuwe herverdelingsmethode van het gemeentefonds voor onze gemeente? Ook is onzeker of een nieuw Kabinet extra (structureel) geld beschikbaar stelt voor de financiële tekorten van in het Sociaal Domein (onder andere voor de Jeugdzorg).

Tegelijkertijd vraagt deze periode van ons dat we alles in het werk stellen om zo goed mogelijk uit de crisis te komen. Een goede ondersteuning voor onze inwoners, ondernemers en instellingen staat voorop. Dat willen we doen op basis een actuele visie waarbij de kernthema's uit het Hernieuwd Perspectief (HHP) opnieuw zijn geformuleerd tot:

- 1) Vitale lokale samenleving;
- 2) Zorg en aandacht voor wie het nodig heeft;
- 3) (Circulaire) economie en werkgelegenheid.

Over de hele linie zien we dat we voor 2021 goed op koers liggen. Wel zien we binnen de bestuursprogramma's dat op onderdelen vertraging is ontstaan in de uitvoering van de plannen. De coronacrisis is van grote invloed op ons dagelijks handelen. Zo kunnen bijeenkomsten met inwoners niet plaatsvinden en moeten nieuwe participatieve processen opnieuw worden uitgedacht.

Voor 2021 presenteren we een tekort van bijna € 1 miljoen met daarbij als kanttekening dat de onzekerheden erg groot zijn en we waarschijnlijk pas bij de Najaarsnota een realistischer financieel beeld kunnen schetsen. De jaren 2022 t/m 2025 zijn financieel sluitend voor alle jaarschijven. Bij het

opstellen van de Programmabegroting 2022-2025 zal op basis van het dan geldende budgettaire beeld (met name de verwerking van de meicirculaire van het gemeentefonds) een nieuwe financiële doorrekening worden gemaakt.

Over bovenstaande 3 kernthema's uit onze visie op herstel willen we graag met u in gesprek tijdens de algemene beschouwingen bij de behandeling van deze PPN. Wat is naar uw mening van cruciaal belang om de samenleving in de gemeente er weer bovenop te krijgen? Hoe zorgen we voor

Perspectief voor al onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties?

Bij de aanstaande bespreking(en) van deze Perspectiefnota zijn wij als college benieuwd naar uw Perspectief op de nabije toekomst. Vragen die bij ons leven zijn in dat licht bijvoorbeeld:

- Herkent u de genoemde kernthema's om als gemeente sterker uit de crisis te komen?
- Mist u één of meerdere thema's dan wel zijn er andere belangrijker?
- Welke maatregelen en prioriteiten zijn naar uw mening essentieel bij een succesvolle aanpak van deze thema's?
- Hoe kijkt u aan tegen onze ideeën hierover, zoals de omzetting van het vitaliteitsfonds naar een aanjaagfonds en het instellen van een gemeente breed economisch herstelfonds?

Wij nodigen u uit in de algemene beschouwingen bij de behandeling van deze PPN op deze vragen in te gaan. Met uw input en inspiratie gaan wij dan aan de slag om een solide begroting 2022-2025 op te stellen die in alles een sterk en vitaal Steenwijkerland uitstraalt.

Beschrijving

Inleiding

Voor u ligt de PPN 2021-2025. Dit jaar hebben we ervoor gekozen om geen afzonderlijke 'Hoofdpijnenrapportage' op te stellen met daarin de voortgangsrapportage over 2021, maar deze te integreren met de PPN. Dat betekent dat naast financiële informatie, ook beleidsmatig is aangegeven hoe we er het lopende jaar (2021) voor staan. Wij verwachten dat we daarmee de informatiewaarde voor uw raad vergroten. Daarnaast geven we in de PPN zoals gebruikelijk de kaders voor de meerjarenbegroting 2022-2025. Via een informatienota (16 maart 2021) bent u hierover geïnformeerd.

Voorstel

Zie hiervoor het onderdeel 'Besluit' met de verschillende beslispunten.

Argumenten

Enkele 'highlights' uit voorliggende PPN:

- Naar aanleiding van laatste Raadstevredenheidsonderzoek hebben we een 'Leeswijzer' opgenomen in hoofdstuk 1 en sluiten de financiële tabellen in hoofdstuk 4 beter op elkaar aan dan voorheen het geval was.
- Hoofdstuk 2 bevat onze visie op herstel uit de coronacrisis waarbij Het Hernieuwd Perspectief (HHP) als uitgangspunt is genomen. De kernthema's zoals wij die in het HHP verwoord hebben, staan wat ons betreft nog overeind voor de aanpak van de huidige crisissituatie. Ook bieden zij een prima invalshoek naar de toekomst toe, als antwoord op de vraag hoe wij als gemeente sterker uit de crisis gaan komen. Om die transformatie vorm te geven, vinden we het nodig de kernthema's met enkele accentverschuivingen te herschrijven tot: 1) Vitale lokale samenleving, 2) Zorg en aandacht voor wie dat nodig heeft en 3) (Circulaire) economie en werkgelegenheid.
- Voortgang op doelen en beoogd resultaten voor 2021: Over de hele linie zien we dat we goed op koers liggen. Wel zien we binnen de bestuursprogramma's dat op onderdelen vertraging is ontstaan in de uitvoering van de plannen. De coronacrisis is van grote invloed op ons

dagelijks handelen. Zo kunnen bijeenkomsten met inwoners niet plaatsvinden en moeten nieuwe participatieve processen opnieuw worden uitgedacht.

- Financieel beeld: zie de tabel verderop onder 'Financiële toelichting'. Voor 2021 ramen we een tekort van bijna € 1 miljoen. De jaren 2022 tot en met 2025 zijn sluitend voor alle jaarschijven.
- Prijscompensatie voor 2022: komt uit op 1,7% op basis van actuele cijfers van het Centraal Planbureau, waarbij we geen nacalculatie over oude jaren hebben toegepast. Normaal gesproken doen we dat wel. De huidige systematiek met nacalculatie over oude jaren, vastgelegd in de 'Kadernota financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018', kent namelijk een aantal nadelen. Belangrijkste nadeel is dat het berekende percentage vaak veel afwijkt van de actuele raming van de inflatie. Het is daarom lastig uitlegbaar aan buitenstaanders die bijvoorbeeld subsidie van ons ontvangen. *NB In paragraaf 5.4 is uitvoerig beschreven wat de maatregel impliceert en kondigen we aan dat we de Kadernota op dit punt zullen aanpassen.*
- Het percentage van 1,7% voor de prijsindexatie hanteren we ook voor het bepalen van de trendmatige groei van de lokale lasten in 2022.
- Binnen het Sociaal Domein zien we de financiële risico's toenemen als gevolg van het aanhouden van de coronacrisis. In paragraaf 3,4 (bestuursprogramma 'Samenredzaam') is dit nader beschreven. Om de financiële effecten van de coronacrisis op te kunnen vangen voor onze inwoners, zijn we voornemens een 'bestemmingsreserve coronagerelateerde uitgaven Sociaal Domein' in te stellen. Deze reserve is bedoeld voor eenmalige extra uitgaven, voor zover deze coronagerelateerd zijn en waarvan we verwachten dat de financiële effecten zich de komende jaren zullen voordoen. Op basis van de hierboven geschetste risico's schatten we in dat een bedrag tussen de € 1 miljoen en € 2 miljoen benodigd is. In de Programmabegroting 2022-2025 komen we daartoe met een uitgewerkt voorstel. We gaan daarmee wel door op de in de begroting 2021 ingezette weg van beheersing van de kosten binnen het Sociaal Domein. De oplopende besparingen vanaf 2021, die ook de basis vormen van de Transformatie 2.0 binnen worden ook doorgezet. Met behulp van de maandelijkse monitoring wordt daarop gestuurd en worden de ontwikkelingen inzichtelijk gemaakt. Onttrekkingen uit de bestemmingreserve zullen dan ook worden gedaan indien dit nodig is voor het opvangen van toegenomen kosten als gevolg van corona.

Kanttekeningen en risico's

De PPN is opgesteld op basis van de nu beschikbare informatie van het Rijk over de hoogte en samenstelling van de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de Programmabegroting 2022-2025 zullen we de financiële gevolgen van de meicirculaire van het gemeentefonds verwerken. Verder speelt de kabinetsformatie een rol. Onzeker is op dit moment wat de financiële gevolgen voor gemeenten zullen zijn. Zoals gebruikelijk zullen wij u nog vóór de behandeling van de PPN in de raadsvergaderingen van 29 juni en 6 juli a.s. via een informatienota inzicht geven in de financiële gevolgen van de meicirculaire.

Duurzaamheid en social return

N.v.t.

Financiële toelichting

Het geraamde saldo voor 2021-2025 komt uit op (bedragen x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo PB 2021-2024	15	308	792	1.112	1.112
Diverse informatienota's	221	39	123	364	364
Raadsbesluiten t/m vergadering van 25 mei 2021	-35	-91	-134	-134	-134
Autonome ontwikkelingen	-335	729	877	1.041	658

Financiële mutaties (saldo van mee-en tegenvallers)	-835	-535	-482	-414	-405
Bestedingsplan 2022-2025	-	-1.749	-1.171	-673	-501
Subtotaal	-984	-1.606	-788	185	-18
<i>Waarvan t.l.v. begrotingssaldo</i>	<i>-984</i>	<i>-246</i>	<i>-30</i>	<i>375</i>	<i>70</i>
Saldo PPN 2021-2025 (+ = voordeel)	-970	+62	+762	+1.487	+1.182

Participatie en communicatie

Wij zullen een persbericht uitbrengen.

Corona

In paragraaf 4.4 van de PPN wordt ingegaan op de financiële gevolgen van de coronacrisis. De financiële gevolgen voor de korte termijn hebben we redelijk goed in beeld. Het betreft dan voornamelijk eenmalige uitgaven bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat medewerkers van de gemeente veilig hun werkzaamheden kunnen blijven verrichten. Of het gaat om het ondersteunen van maatschappelijke organisaties via bijvoorbeeld het Vitaliteitsfonds. Aan de inkomstenkant zien we bijvoorbeeld onze opbrengsten uit de toeristenbelasting dalen. Gelukkig staan hier in de meeste gevallen ook extra (eenmalige) inkomsten tegenover via de compensatiepakketten van het Rijk. Wat de meerjarige financiële gevolgen van de crisis zijn, valt niet te voorspellen.

De beleidsmatige gevolgen van de coronacrisis zijn in hoofdstuk 3 per bestuursprogramma toegelicht. We zien overal in de samenleving de gevolgen terug. Allereerst heeft corona grote impact op het welzijn van onze inwoners (gezondheid, verlies van dierbaren, achterstanden of verlies van inkomen en werk). We verwachten een groter vraag aan ondersteuning op het gebied van jeugdhulp, Wmo, werk en inkomen en meer financiële problematiek. Verder is de impact voor ondernemers groot, met name in de toeristische sector. Veel zal afhangen van hoe snel de huidige beperkingen worden opgeheven en er weer echt ruimte komt om te ondernemen.

Uitvoering en planning

Met deze PPN stemt uw raad onder andere in met de budgetafwijkingen voor het jaar 2021 zoals opgenomen in hoofdstuk 7.1. Ook vragen wij u in te stemmen met de kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2022-2025 zoals opgenomen in hoofdstuk 5. Het bestedingsplan voor de periode 2022-2025 is opgenomen in hoofdstuk 7.2 en is ter kennisname. Daarover neemt u in november een besluit als de Programmabegroting 2022-2025 voorligt ter vaststelling.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Beslispunt 1

De gemeenteraad besluit:

1. Kennis te nemen van:

- a) De overkoepelende visie om sterk(er) uit de crisis te komen zoals vermeld in hoofdstuk 2;
- b) De voortgangsinformatie over het begrotingsjaar 2021 inclusief de kansen en uitdagingen zoals vermeld in hoofdstuk 3;
- c) Het voornemen om bij de Programmabegroting 2022-2025 een bestemmingsreserve voor het Sociaal Domein in te stellen zoals beschreven in hoofdstuk 3.4;

- d) Het financieel beeld zoals weergegeven in hoofdstuk 4;
- e) De nieuwe berekeningswijze van de prijsinflatie zoals toegelicht in hoofdstuk 5.4 en ons voornemen de 'Kadernota financieel beleid gemeente Steenwijkerland 2018' op dit punt aan te passen.
- f) Het bestedingsplan 2022-2025 zoals opgenomen in bijlage 7.2.

2. In te stemmen met:

- a) De begrotingspositie zoals weergegeven in hoofdstuk 4.1. voor zover het de jaarschijf 2021 betreft;
- b) Het saldo van de jaarschijf 2021 te betrekken bij de Najaarsnota 2021;
- c) Het saldo van de jaarschijven 2022 t/m 2025 te betrekken bij de samenstelling van de Programmabegroting 2022-2025;
- d) De budgetafwijkingen zoals opgenomen in bijlage 7.1.;
- e) De Programmabegroting 2021-2024 overeenkomstig 2a tot en met 2e te wijzigen;
- f) De kaders voor de samenstelling van de Programmabegroting 2022-2025 zoals opgenomen in hoofdstuk 5.

3. Voor 2021 een krediet beschikbaar te stellen van in totaal € 835.000 voor:

- a) 'Motie Pilot ondergrondse afvalcontainers in de historische binnenstad van Steenwijk' van € 50.000;
- b) 'Vervangen kolkenafvoeren de Sleep' van € 100.000;
- c) 'Project verbeteren waterafvoer Kornputkwartier Steenwijk' van € 300.000;
- d) 'Vervangen riolering Meppelerweg Steenwijk' van € 335.000;
- e) 'Aanschaf maaizuigmachine' van € 50.000.

4. Voor de periode 2021 tot en met 2024 een deel van het krediet te verlagen met € 42.031 voor:

'Verschuiving levensduurverlengende maatregelen'.